

Artikel

**ALS ELKE VRIJWILLIGER
EEN STER KREEG
WERD HET NOOIT MEER
DONKER**

Loesje

6801 BA
Postbus 1045
Arnhem
www.loesje.nl

Naam student:	Lucia Everts
Studentnummer:	S1113636
Opleiding, leerjaar:	Sportkunde, 2 ^e leerjaar
Naam docent:	Jaap Haanschoten
Naam vak:	Schriftelijk rapporteren
Moduulcode:	SB2.SRA.VT.14
Datum:	15 mei 2019

Vrijwilligers zijn onbetaalbaar

Voetbalvereniging SCD '33 uit Deest dreigt niet langer voort te bestaan dankzij een tekort aan vrijwilligers. Voetbalvereniging SCD '33 is niet de enige sportvereniging die hier problemen mee heeft. Uit een steekproef van de Gelderlander blijkt dat zeven van de 40 ondervraagde sportverenigingen een groot tekort heeft aan vrijwilligers (Moolenaar, 2018). Bovendien wordt aangegeven dat 28 van de 40 ondervraagde sportvereniging graag extra vrijwilligers willen hebben. Deze gegevens komen overeen met de uitkomst van het Mulier Instituut (van Kalmthout, 2016, pp. 16-17). Hieruit blijkt dat 80% van verenigingen voldoende vrijwilligers heeft maar nog steeds op zoek zijn naar meer vrijwilligers. Een vrijwilliger is naast een onbetaalde arbeider ook vaak een geliefd persoon. Als beloning voor het uitvoeren van zijn of haar taken, kan de vrijwilliger onder andere in aanmerking komen voor opleidingsprogramma's. Dit is één van de tips die een sportvereniging kan krijgen voor het werven van vrijwilligers.

Waar zijn de vrijwilligers gebleven?

“Sportclubs kampen met enorme vrijwilligerstekorten. Nu het nieuwe seizoen weer begonnen is, hebben de meeste verenigingen problemen om de bardiensten, het vervoer, de wedstrijdondersteuning, en zelfs bestuursfuncties ingevuld te krijgen”, aldus Moolenaar (Sportclubs schreeuwen om meer vrijwilligers, 2018). Een verklaring voor deze tekorten kan het stoppen van leden aan het einde van het seizoen zijn. De volgende berekening kan gemaakt worden als één lid stopt: de sportvereniging min één lid is het missen van twee vrijwilligers. Deze conclusie is gebaseerd op het feit dat jongeren vaak vrijwillig helpen met bijvoorbeeld het coachen van de jonge jeugd, waarbij tegelijkertijd een ouder van het kind achter de bar staat. Bij senioren helpt bijvoorbeeld vaak de partner met activiteiten voor de kinderen en/of de sponsoracties voor de sportvereniging. Als meerdere leden stoppen aan het einde van het seizoen, zal dit een grote invloed hebben op de sportvereniging. Dit resulteert in een tekort aan vrijwilligers.

Vrijwilligerstekort komt door sportverenigingen

Er zijn verschillende redenen waarom sportverenigingen nog op zoek zijn naar vrijwilligers. Van der Maat en Van Kalmthout (2017) hebben de financiële toekomst van sportverenigingen onderzocht. Hun doel was om te kijken of er meer vrijwilligers gezocht worden indien de financiële toekomst niet veel goeds belooft. Naar voren is gekomen dat 30% van de 516 sportverenigingen zich (ernstige) zorgen maken over de financiële toekomst van de vereniging. Hierbij komen de financiële tekorten vaker voor bij sportverenigingen tot

en met 100 leden. Daarnaast zijn er bij binnensportverenigingen meer financiële problemen dan bij buitensportverenigingen. Welke conclusie als laatst getrokken kan worden, is dat sportverenigingen in niet-stedelijke gemeentes en kleine gemeentes (< 20.000 inwoners) meer last hebben van financiële tekorten. Dit heeft impact op de toekomst. Bij sportverenigingen met bovengenoemde kenmerken zal de contributie ook hoger liggen, dan bij sportverenigingen met een stabiel geldpotje. Hierbij vermoedt Van der Roest (onderzoeker bij het Mulier Instituut en voorzitter van voetbalvereniging SV Baarn) dat middelgrote en kleine clubs voornamelijk problemen hebben met het tekort aan vrijwilligers. De grootste sportverenigingen hebben taken door leden laten afkopen of besteden bijvoorbeeld bardiensten professioneel uit. Bij de kleine sportverenigingen zit de bereidheid van het vrijwilligerswerk vaak in het DNA en wordt het helpen als een ongeschreven regel gezien (Dekker, 2017). Kleine verenigingen kunnen geen professionele mensen inhuren aangezien de kosten te hoog zijn.

Vrijwilligerstekort bij sportverenigingen komt door vrijwilliger zelf

Elke volwassene heeft het druk met zijn of haar werk, gezin, hobby, et cetera. Tegelijkertijd wordt er wel geklaagd dat bijvoorbeeld niet veel activiteiten georganiseerd worden voor de kinderen op de sportvereniging. Het had leuker, groter en gezelliger gekund (van Asperen, 2018). In een onderzoek naar waarom mensen vrijwilligerswerk doen en ermee stoppen, is gebleken dat meer van de helft van de mensen (51%) geen vrijwilligerswerk uitvoert vanwege hun werk- of thuissituatie (Trefpunt zelfhulp, 2018). 14% van de mensen vindt dat vrijwilligerswerk te veel tijd kost. Niet meer dan 24% doet eenmalig vrijwilligerswerk. Enerzijds zetten mensen zich vrijwillig in omdat ze de tijd ervoor hebben (28%), anderzijds doen mensen niet aan vrijwilligerswerk omdat ze hun vrije tijd anders willen invullen (36%). Er wordt veel kostbare tijd gespendeerd aan de familie, vrienden, hobby's, et cetera.

Vrijwilligerstekort bij sportverenigingen komt door de economie

Een paar redenen van vrijwilligerstekort zijn bezuinigingen, decentralisatie en veranderingen op sociaal/cultureel gebied (Vrijwilligersplanner tool: Vrijwilligerstekort, z.d.). In het verleden, pakweg 10 jaar, was sport een doel. Inmiddels is sport een middel geworden dankzij de vele veranderingen op sociaal/cultureel gebied. Op dit gebied valt te zien dat de sport zich individualiseert, wat leidt tot andere bindingsvormen en andere inzet van bijvoorbeeld vrijwilligers. Daarnaast wordt sport belangrijker als 'beleving' en als onderdeel van een gezondere levensstijl (Visser, Tiessen-Raaphorst, van Bakel, & de Vries, 2016). Om door te gaan met de vergelijking met vroeger, is het nu moeilijker om mensen aan de sportvereniging te binden dan tien jaar geleden. "Er is steeds meer keuze op het gebied van vrijwilligerswerk, de arbeidsmarkt trekt weer aan en mensen willen zich niet te lang vastleggen", zegt Nieuwberg (Don, 2017). Vroeger kwamen de vrijwilligers toch wel, nu moet er meer actief benaderd worden om de vrijwilligers te krijgen. Daarnaast doet de overheid ook beroep op de vrijwilligers. Zij worden geacht een bijdrage te leveren aan het draaiende houden van onder andere de plaatselijke sportvereniging(en), aldus Van Walsum (2017).

Wat kan de sportvereniging doen aan het vrijwilligerstekort

Er zijn tientallen manieren om het vrijwilligerstekort te verminderen. De volgende tips en trucs zijn op een rijtje gezet. Deze gegevens komen onder andere uit onderzoeken van NOC NSF, alles over sport, Movisie, et cetera. Dit zijn de meest effectieve maatregelen voor het werven van vrijwilligers.

1. Speel in op de interesses, eigen achtergrond en beschikbaarheden van je doelgroep
Wanneer u nieuwe vrijwilligers aan het werven bent, is het belangrijk om allereerst een inventarisatie te maken van vrijwilligerstaken. Daarna geeft u per vrijwilligerstaak aan waarom en waarvoor u bij deze taak een vrijwilliger nodig bent. Hierbij moet u selectief zijn in de vaardigheden en kwaliteiten die u meegeeft bij het werven van

vrijwilligers. Daarnaast heeft elke vrijwilliger baat bij een andere vorm van beloning. Houd hier rekening mee (Kamerbeek, z.d.). Daarnaast heeft elke vrijwilliger een andere motivatie om vrijwilligerswerk te doen, de intrinsieke motivatie. Door in te spelen op die motivatie, kun je vrijwilligers belonen en langer behouden (Franken & Hetem, 2017).

2. Creëer een positief imago

Maak vrijwilligers bewust van het feit dat uw sportvereniging vrijwilligers waardeert. Hierdoor krijgt het vrijwilligerswerk een positievere imago (Habers, z.d.). Hierbij moet de vrijwilliger goed geïnformeerd worden, de doorgroeimogelijkheden moeten besproken worden evenals zijn of haar begeleiding. Uit een studentenonderzoek van Vivian Hoogerwaard (Vrijwilligerscentrale Amsterdam, 2019) blijkt dat vrijwilligers net als betaalde medewerkers goede feedback erg waarderen. Dit biedt hen de mogelijkheid om hun werk beter te doen waardoor ze zelf meer voldoening hebben, meer erkenning en waardering krijgen. Ook hier ligt een kans voor vrijwilligersorganisaties (Kamerbeek, z.d.). Om deze feedback goed te kunnen geven, is het belangrijk om de vrijwilliger een aanspreekpunt aan te wijzen. Deze coördinator zal de vrijwilliger feedback geven en staat open voor vragen. Daarnaast kan de coördinator hem of haar helpen met de ontwikkelingsmogelijkheden. Een mogelijkheid is om vrijwilligers mee te laten lopen met professionals of andere (meer ervaren) medewerkers.

3. Maak een vrijwilligersbeleid

Een derde tip voor het werven en behouden van vrijwilligers is het opstellen van een vrijwilligersbeleid. Van alle Friese sportverenigingen heeft slechts 7% een actueel plan voor het vrijwilligersbeleid en bij 15% van de sportverenigingen is het plan in ontwikkeling (Vrijwilligers academie Fryslân, 2017). In een vrijwilligersbeleid komt onder andere naar voren welke vrijwilligersfuncties en taken er zijn. “Als u vrijwilligers gaat benaderen met het vrijwilligersbeleid, zorg voor een persoonlijke benadering”, aldus Bosma, consultant Sport Fryslân (2017). NOC NSF voegt hieraan toe dat het belangrijk is om eerst een bedrijfsleider aan te wijzen, voordat het vrijwilligersbeleid wordt opgesteld. De rol van de bedrijfsleider zal het communiceren van het plan zijn, het proces structureren en het draagvlak te creëren voor de nieuwe plannen (NOC NSF winnen doe je samen, 2019).

4. Een open club zorgt voor verbintenis

Om ervoor te zorgen dat leden, bezoekers, omwonenden, vrienden en familie zich meer betrokken voelen bij de sportvereniging, is het belangrijk om te werken vanuit een open club. Dit houdt in dat sportverenigingen gaan ondernemen en samenwerken met andere partijen, vraaggericht te werk gaan en tevens een open cultuur creëren. Bij een open club zijn mensen sneller bereid om zich aan te melden als vrijwilliger. Van alle open sportverenigingen geeft 9% aan dat zij een vrijwilligerstekort hebben, in tegenstelling tot alle andere clubs die geen open sportvereniging zijn. 22% van deze sportverenigingen hebben een tekort aan vrijwilligers. Deze gegevens komen overeen met de uitkomst van het Mulier Instituut. Hieruit blijkt dat 80% van verenigingen voldoende vrijwilligers heeft maar nog steeds op zoek zijn naar meer vrijwilligers (van Kalmthout, 2016, pp. 16-17).

5. Zorg voor een warm welkom voor de nieuwe vrijwilligers

De 5^e tip is het organiseren van een bijeenkomst, feestje of vergadering voor de nieuwe vrijwilligers. Op deze manier kunnen vrijwilligers kennis met elkaar maken en ervaringen delen. Daarnaast kunt u het vrijwilligersbeleid nog een keer bij langs gaan, zodat elke vrijwilliger weet wat van hen verwacht wordt. Zorg er ook voor dat de coördinatoren aanwezig zullen zijn. Als er tijdens en na de bijeenkomst, het feestje of

de vergadering nog vragen zijn, kunnen deze meteen aan zijn of haar coördinator gesteld worden (*Kamerbeek, z.d.*).

6. Speel in op de jongeren

Vrijwilligers kunnen binnen de sportvereniging gezocht worden, maar ook zeker buiten de sportvereniging. Jongeren zijn vaak lastig te bereiken voor vrijwilligerswerk, omdat er geen leuke en aantrekkelijke klussen voor hen zijn. Laat ze daar en tegen zelf meedenken. Ga aan de slag met scholieren, allochtonen, gehandicapten, de plaatselijke na schoolse opvang, et cetera. Zij weten goed wat zij leuk vinden. U kunt aangeven als er mogelijkheden zijn op het gebied van hun interesses (*Kamerbeek, z.d.*). Met deze tip maakt u gelijk gebruik van de veranderingen op sociaal/cultureel gebied.

Concluderend

Van de vele sportverenigingen in Nederland, blijkt dat 80% van de sportverenigingen voldoende vrijwilligers hebben maar opzoek zijn naar meer vrijwilligers. Bij de sportverenigingen waar wel een tekort is aan vrijwilligers, zal het stoppen van één lid meteen een grote impact hebben op de vereniging. Bij het stoppen van één lid, worden namelijk meteen twee waardevolle vrijwilligers gemist. De grootste sportverenigingen kunnen dit oplossen met het afkopen van taken door leden of het uitbesteden van bardiensten aan professionals. Voor de sportverenigingen met maximaal 100 leden, is dit niet mogelijk. Bij deze kleine sportverenigingen zit de bereidheid van het vrijwilligerswerk vaak in het DNA en wordt het helpen als een ongeschreven regel gezien. Toch ontbreekt bij veel ouders de zin en tijd om iets voor de club te betekenen. Hierbij doet de overheid ook beroep op de vrijwilligers. Zij worden geacht een bijdrage te leveren aan het draaiende houden van onder andere de plaatselijke sportvereniging(en). Om toch de vrijwilligers te werven en te behouden, zijn de volgende 6 tips en trucs goed toe te passen bij elke sportvereniging:

1. Speel in op de interesses, eigen achtergrond en beschikbaarheden van je doelgroep;
2. Creëer een positief imago;
3. Maak een vrijwilligersbeleid;
4. Een open club zorgt voor verbintenis;
5. Zorg voor een warm welkom voor de nieuwe vrijwilligers;
6. Speel in op de jongeren.

Bibliografie

- Dekker, M. (2017, Maart 8). *Hoe moet de club draaien zonder zijn vrijwilligers?* Opgeroepen op Mei 14, 2019, van nrc.nl: <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/03/08/hoe-moet-de-club-draaien-zonder-zijn-vrijwilligers-7151484-a1549250>
- Don, C. (2017, Januari 27). *De vrijwilliger wil helpen, maar het moet ook iets opleveren.* Opgeroepen op Mei 14, 2019, van nrc.nl: <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/01/27/de-vrijwilligerwil-helpen-maar-het-moet-ook-iets-opleveren-6395059-a1543340>
- Franken, M., & Hetem, R. (2017, Maart 10). *Vrijwilligers belonen en behouden.* Opgeroepen op Mei 15, 2019, van Kennis en aanpak van sociale vraagstukken: <https://www.movisie.nl/artikel/vrijwilligers-belonen-behouden>
- Habers, H. (z.d.). *Méér Vrijwilligers in Kortere Tijd.* Opgeroepen op Mei 14, 2019, van Team Sportservice: <https://www.teamssportservice.nl/diensten/meer-vrijwilligers-kortere-tijd/>
- Kamerbeek, S. (z.d.). *12 tips voor het werven van vrijwilligers.* Opgeroepen op Mei 14, 2019, van Fryslân Kennisbank Vrijwilligerswerk: <https://www.kennisbankvrijwilligerswerk.nl/instrumenten/12-tips-voor-het-werven-van-vrijwilligers>
- Moolenaar, S. (2018, September 13). *Sportclubs schreeuwen om meer vrijwilligers.* Opgeroepen op Mei 10, 2019, van de Gelderlander: <https://www.gelderlander.nl/nijmegen-e-o/sportclubs-schreeuwen-om-meer-vrijwilligers~ad1d0cac/>
- NOC NSF. (2019, Mei 1). *NOC NSF winnen doe je samen.* Opgeroepen op Mei 15, 2019, van Vrijwilligersbeleid: <https://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=10812>
- Onbekend. (z.d.). *Vrijwilligersplanner tool: Vrijwilligerstekort.* Opgeroepen op Mei 13, 2019, van Mikado: <https://www.vrijwilligerswerkgelderland.nl/duivenwestervoort/vrijwilligersplannen>
- Trefpunt zelfhulp. (2018, Mei 2017). *Waarom mensen vrijwilligerswerk doen en ermee stoppen.* Opgeroepen op Mei 14, 2019, van Trefpunt zelfhulp: <http://www.zelfhulp.be/actueel/waarom-mensen-vrijwilligerswerk-doen-en-ermee-stoppen>
- van Asperen, D. (2018, Oktober 19). *INGEZONDEN: Komen we in actie of laten we alles verloren gaan?!* Opgeroepen op Mei 13, 2019, van Rheden.nieuws.nl: <https://rheden.nieuws.nl/nieuws/129232/ingezonden-komen-we-actie-laten-we-alles-verloren-gaan/>
- van der Maat, K., & van Kalmthout, J. (2017, Augustus). *Financiën sportverenigingen Factsheet 2017/6.* Mulier Instituut. Utrecht: Mulier Instituut. Opgehaald van Financiën sportverenigingen Factsheet 2017/6: <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=8035&m=1502883480&action=file.download>
- van Kalmthout, J. (2016, Juni). Het Mulier Instituut onderzoekt Vrijwilligerstekort bij sportverenigingen. *Sport bestuur en management*, 16-17.
- van Walsum, S. (2017, Februari 17). *Hoe de vrijwilliger steeds professioneler wordt.* Opgeroepen op Mei 14, 2019, van de Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/hoe-de-vrijwilliger-steeds-professioneler-wordt~bc797583/>
- Visser, K., Tiessen-Raaphorst, A., van Bakel, M., & de Vries, M. (2016). *De drijvende krachten van sport en bewegen.* Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Sociaal

Cultureel Planbureau (SCP). Bilthoven, Den Haag: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Sociaal Cultureel Planbureau (SCP).

Vrijwilligers academie Fryslân. (2017, April 6). *Vrijwilligers bij sportverenigingen in Friesland*.

Opgeroepen op Mei 15, 2019, van Vrijwilligers academie Fryslân:

<https://vrijwilligersacademiefryslan.nl/vrijwilligers-sportverenigingen-friesland/>

Vrijwilligerscentrale Amsterdam. (2019, Mei 1). *Onderzoeken vrijwilligerswerk*. Opgeroepen op Mei 13, 2019, van Vrijwilligers Centrale Amsterdam:

<https://www.vca.nu/organisaties/onderzoeken/>